

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
_____ О.Г. Бондар
«_____» _____ 2014 р.

**«МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ
ЕКСПЕРТИЗИ»**

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
напряму 6.030102 – «Психологія»

Кафедра практичної психології

2014 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: кафедрою практичної психології факультету соціальної педагогіки та психології Запорізького національного університету

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ Губа Н.О., доцент, к.психол.н.

ОБГОВОРЕНО ТА РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАТВЕРДЖЕННЯ КАФЕДРОЮ практичної психології «25» грудня 2013 року, протокол № 6

Завідувач кафедри к.психол.н., доцент _____ Н.О.Губа

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма курсу «Методика проведення психологічної експертизи» орієнтована для студентів 3 курсу, факультету соціальної педагогіки та психології, спеціальності «Психологія», відноситься до блоку дисциплін професійної підготовки студентів.

Курс «Методика проведення психологічної експертизи» спрямований на розвиток професійної і практичної підготовки студентів за напрямом спеціальності «Психологія».

Курс «Методика проведення психологічної експертизи» складається з двох модулів:

- 1- Поняття психологічної експертизи як особливого виду діяльності. Судово-психологічна експертиза;
- 2- Особливості діяльності психолога при проведенні різних видів експертиз.

II. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Метою курсу є освоєння та ознайомлення студентів з теоретичними знаннями проведення психологічної експертизи та її різними видами, а також дії психолога-експерта при проведенні різних видів експертиз.

Завдання курсу:

- вивчення теоретичних основ і методологічних принципів психологічної експертизи;
- ознайомлення з процедурою проведення психологічної експертизи;
- оволодіння навичками складання заключень психологічної експертизи.

Реалізація означених завдань вивчення курсу «Методика проведення психологічної експертизи» дозволить студентам:

- оволодіти основними поняттями курсу: судово-психологічна експертиза, психологічно-трудова експертиза, психолого-педагогічна

експертиза, експертне дослідження, фізіологічний афект, патологічний афект, психофізіологічна експертиза;

- отримати знання щодо: об'єкту і предмету судово-психологічної експертизи, особливостей проведення психологічно-трудової та психолого-педагогічної експертизи, а також ознайомитись з документами, що регламентують діяльність психолога-експерта;

- оволодіти вміннями: складати заключення судово-психологічної експертизи, психолого-педагогічної та психологічно-трудової експертизи, використовувати психологічні знання при проведенні різних видів експертиз.

III. МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ

Курс «Методики проведення психологічної експертизи» пов'язаний з такими дисциплінами як: «Юридична психологія», «Психодіагностика», «Вікова психологія», «Клінічна психологія».

IV. ЗМІСТ КУРСУ

Модуль 1. Поняття психологічної експертизи як особливого виду діяльності

Тема 1. Загальні проблеми психологічної експертизи

Специфіка експертизи як виду інтелектуальної діяльності. Предмет психологічної експертизи. Принципи експертного дослідження. Типологія експертиз.

Тема 2. Моделі психологічної експертизи.

Визначення поняття модель психологічної експертизи. Типологія експертних моделей

Тема 3. Організаційні питання психологічної експертизи.

Доцільність призначення і проведення експертизи. Характерні ознаки позиції експерта. Етапи проведення експертизи.

Модуль 2. Особливості діяльності психолога при проведенні різного виду експертиз

Тема 4. Судово-психологічна експертиза як особливий вид діяльності.

Історія виникнення судово- психологічної експертизи. Цілі і завдання судово- психологічної експертизи. Суть і значення судово - психологічної експертизи.

Тема 5. Судово-психологічна експертиза.

Поняття судово-психологічної експертизи. Порядок призначення і виробництва СПЕ.

Тема 6. Судово-психологічна експертиза емоційних станів.

Основні поняття афективних процесів. Юридичне значення експертизи емоційних станів. Формулювання питань що виносяться на експертизу фізіологічного афекту.

Тема 7. Судово-психологічна експертиза неповнолітніх

Поняття психологічної експертизи неповнолітніх. Психологічні особливості неповнолітнього, що мають значення для кримінального судочинства. Основні принципи і критерії виробництва СПЕ у справах неповнолітніх.

Тема 8. Психологічні аспекти трудової експертизи.

Загальні завдання трудової експертизи. Прогностична трудова експертиза. Психологічне вивчення причин аварійності.

Тема 9. Психолого-педагогічна експертиза.

Предмет і цілі психолого-педагогічної експертизи. Критерії психолого-педагогічної експертизи. Методи і засоби психолого-педагогічної експертизи.

V. ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Чуфаровский Ю. В. Юридическая психология. Учебное пособие. – М.: Право и закон. – 1997.
2. Васильев В. Л. Юридическая психология. – М., - 1997.
3. Шиханцев Г. Г. Юридическая психология. – М., - 1998.
4. Братченко С. Л. Введение в гуманитарную экспертизу образования. – М.: Смысл. – 1999.
5. Кудрявцев И. А. Судебная психолого-психиатрическая экспертиза. – М., 1988.
6. Мамайчук И. И. Экспертиза личности в судебно-следственной практике. Учебное пособие. – Спб.: Речь. – 2002.
7. Зинин А. М., Омельянюк Г. П., Пахомов А. В. Введение в судебную экспертизу. – М. – 2002.
8. Энциклопедия судебной экспертизы / Под ред. Т. В. Аверьяновой, Е. Р. Россинской. – М. – 1999.

Додаткова:

1. Исаенко В. Н. Вопросы совершенствования взаимодействия следственного аппарата прокуратуры с экспертной судебно-психологической службой, - СПб., - 1998.
2. Брукнич Дж. Экспертные системы: принципы работы и применения. – М., - 1987.
3. Швалб Ю. М. Принципы и модели психологической экспертизы // Практическая психология и социальная работа, № 1, - 2002. № 12, - 1999.
4. Бухвалов В. А. Педагогическая экспертиза школы. – М.: Центр «Пед. Поиск». – 2000.
5. Гуружапов В. А. Вопросы экспертизы современных образовательных технологий // Психологическая наука и образование. – 1997., № 2.

6. Платонов К. К., Голубев Г. Г. Психология. – М.: Высшая школа. – 1977.
7. Сахнова Т. В. Судебная экспертиза . – М., - 1999.
8. Россинская Е. Р. Профессия – эксперт. – М., 1999.
9. Менделевич В. Д. Клиническая психология. – М., 2005.
10. Блейхер В. М. Расстройства мышления. – М., – 1987.
11. Основы психодиагностики. Остов-на-Дону. – 1996.
12. Поташник С. Л. Анализ основных моделей школ. – М., - 1999.